

RAJ-16080001040400

Seat No. _____

B. Com. (Sem. IV) (CBCS) Examination

March / April - 2019

Cost Accounting - II

(New Course)

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના :** (1) જરૂરી ગણતરી જવાબના ભાગરૂપે છે.
(2) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 ઓમ શાંતી લિમિટેડના ચોપડામાંથી 2018ના વર્ષની નીચેની વિગતો પ્રાપ્ત 20 છે. જેના પરથી 2018ના વર્ષનું પડતર પત્રક અને 2019ના વર્ષનું અંદાજ પડતર પત્રક તૈયાર કરો :

વિગત	રૂ.
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	2,40,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	1,80,000
પ્રત્યક્ષ ખર્ચા	20,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચા (40% ચલિત)	30,000
વહીવટી ખર્ચા (સ્થિર)	10,000
વેચાણ ખર્ચા (50% સ્થિર)	20,000

વેચાણ 2018 દરમ્યાન 2,000 ટ્રાન્ઝિસ્ટરનું ઉત્પાદન અને વેચાણ થયેલું હતું. વેચાણ કિંમત ટ્રાન્ઝિસ્ટરનું ઈક રૂ. 280 છે.

વર્ષ 2019 દરમ્યાન કંપની 3,000 ટ્રાન્ઝિસ્ટર્સનું ઉત્પાદન અને વેચાણ કરશે. તે અંગે નીચેની બાબતો અંગે અંદાજ મૂક્યો છે :

- (1) પ્રત્યક્ષ મજૂરીમાં એકમદીઠ 20%નો ઘટાડો થશે.
- (2) સ્થિર કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ રૂ. 3,000 થી વધશે.
- (3) સ્થિર વહીવટી અને સ્થિર વેચાણ ખર્ચા 20%થી વધશે.
- (4) વેચાણ પર નફાનો દર 20% અંદાજીત છે.

અથવા

RAJ-16080001040400]

1

[Contd...

- 1 શ્યામ લિમિટેડ બે પ્રકારની વસ્તુઓ 'સન' અને 'મૂન'નું ઉત્પાદન કરે છે. 20
તા. 31-3-2019ના રોજ પૂરા થતા વર્ષની વિગતો નીચે મુજબ છે :

વિગત	રૂ.
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	9,50,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી.....	5,20,000
પ્રત્યક્ષ ખર્ચાઓ	1,80,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચાઓ	2,40,000

- (1) 'સન'નો પ્રત્યક્ષ માલસામાન ખર્ચ 'મૂન'ના પ્રત્યક્ષ માલસામાન ખર્ચ કરતાં ત્રણ ગણો વધારે એકમદીઠ છે.
- (2) 'મૂન'નો એકમદીઠ પ્રત્યક્ષ મજૂરી ખર્ચ 'સન'ના મજૂરી ખર્ચના 80% છે.
- (3) 'મૂન'નો એકમદીઠ પ્રત્યક્ષ ખર્ચ રૂ. 4 છે અને બાકીનો 'સન' નો છે.
- (4) કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ બંને વસ્તુના એકમદીઠ સરખા છે.
- (5) વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચા બંને વસ્તુના પ્રાથમિક પડતરના 30% છે.
- (6) વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચા એકમદીઠ 'સન'ના રૂ. 12 અને 'મૂન'ના રૂ. 9 છે.
- (7) ઉત્પાદન અને વેચાણની વિગતો નીચે મુજબ હતી :
- (અ) વસ્તુ 'સન' : ઉત્પાદન 10,000 એકમો, જેના 90% વેચાણ થયેલ છે.
- (બ) વસ્તુ 'મૂન' : ઉત્પાદન 16,000 એકમો, જેના 80% વેચાણ થયેલ છે.
- (8) વેચાણ કિંમત એકમદીઠ : 'સન' રૂ. 240 અને 'મૂન' રૂ. 90.
તમારે 'સન' અને 'મૂન' માટે કુલ પડતર તથા એકમદીઠ પડતર અને નફો દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરવાનું છે.

- 2 રામ લિમિટેડનું તા. 31-12-2018ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું વેપાર અને 20 નફા-નુકસાન ખાતું નીચે મુજબ છે :

વેપાર અને નફા-નુકસાન ખાતું

વિગત	રૂ.	વિગત	રૂ.
માલસામાન વપરાશ	40,000	વેચાણ (2,700 એકમો)	1,00,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	24,000	આખર સ્ટોક (ઉત્પાદન	
કારખાના ખર્ચા	16,000	એકમના 10%)	8,000
ઓફિસ ખર્ચા	14,000	મળેલ વ્યાજ	800
વેચાણ-વિતરણ ખર્ચા	9,000	મળેલ ડિવિડન્ડ	400
માંડીવાળેલ			
પ્રાથમિક ખર્ચ	4,000		
ચોખ્ખો નફો	2,200		
	1,09,200		1,09,200

પડતરના હિસાબો નીચેની માહિતી પૂરી પાડે છે :

- (1) માલ અને મજૂરી ખર્ચ તેની ખરી પડતર કિંમતે દર્શાવાય છે.
- (2) કારખાના પરોક્ષ ખર્ચા મજૂરીના 50% લેખે ગણવામાં આવે છે.
- (3) ઓફિસ પરોક્ષ ખર્ચા કારખાના પડતરના 20% લેખે વસૂલ કરવામાં આવે છે.
- (4) વેચાણ વિતરણ ખર્ચ એકમદીઠ રૂ. 3 લેખે વસૂલ કરવામાં આવે છે.

તૈયાર કરો :

- (1) તા. 31-12-2018ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું પડતરના હિસાબો મુજબ પડતર પત્રક.
- (2) પડતરના હિસાબો અને નાણાકીય હિસાબો મુજબના નફા કે નુકસાનનું મેળવણી પત્રક.

અથવા

2 તા. 31-3-2019ના રોજ પૂરા થતા નાણાકીય વર્ષના હેમ કંપની લિમિટેડની માહિતી નીચે મુજબ છે : 20

વિગત	રૂ.
પ્રત્યક્ષ માલસામાનનો વપરાશ	1,50,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	60,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચા	2,28,000
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચા	1,50,000
વેચાણ વિતરણ ખર્ચા	2,88,000
ઘાલખાધ	12,000
માંડી વાળેલ પાઘડી	6,000
કાનૂની ખર્ચા	3,000
પરચૂરણ આવક	30,000
ચાલુ ખાતા પરનું વ્યાજ (જમા)	6,000
વેચાણ (72,000 એકમો)	4,20,000
આખર સ્ટોક :	
તૈયાર માલ 24,000 એકમો	72,000
ચાલુ કામ (બંને ચોપડામાં પ્રાથમિક પડતરના)	48,000

પડતરના હિસાબો મુજબની માહિતી :

- (1) પ્રત્યક્ષ માલસામાન વપરાશ રૂ. 1,68,000
- (2) કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ પ્રાથમિક પડતરના 20%
- (3) વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ ઉત્પાદનના એકમદીઠ રૂ. 3 લેખે
- (4) વેચાણ-વિતરણ ખર્ચા વેચેલ એકમોના રૂ. 4 લેખે.

તૈયાર કરો :

- (1) પડતર પત્રક
- (2) નાણાકીય હિસાબો મુજબ નફા-નુકસાન ખાતું
- (3) મેળવણી પત્રક.

- 3 હેમ કેમિકલ્સ કંપનીમાં ઉત્પાદન પૂર્ણ થાય તે પહેલા વસ્તુઓ બે પ્રક્રિયામાંથી 15
પસાર થાય છે. તેની વિગતો નીચે પ્રમાણે છે :

વિગતો	પ્રક્રિયા નં. 1	પ્રક્રિયા નં. 2
માલસામાન દાખલ (રૂ. 9 એકમદીઠ)	?	-
પ્રત્યક્ષ મજૂરી (રૂ.)	60,000	40,000
અન્ય ખર્ચા (રૂ.)	42,000	23,000
સામાન્ય બગાડ (એકમો)	500	1,000
બગાડનું વેચાણ (એકમદીઠ રૂ.)	4	3
અસામાન્ય બગાડ એકમો	1,500	-
ઉત્પાદન (output) ફેરબદલી :		
- ગોડાઉન (એકમો)		
(એકમદીઠ રૂ. 20 લેખે)	2,000	-
- પ્રક્રિયા નં. 2 ખાતે (એકમ)	6,000	-
- તૈયાર માલ ખાતે	-	?
અસામાન્ય વધારો (એકમો)		
(રૂ. 36 એકમદીઠ)	-	500

પ્રક્રિયા નં. 1નો સામાન્ય બગાડ દાખલ કરેલ એકમોના 5% છે.

તૈયાર કરો :

- (1) પ્રક્રિયા ખાતાઓ
- (2) અસામાન્ય બગાડ અને અસામાન્ય વધારા ખાતાઓ.

અથવા

- 3 ધરતી કંપની લિમિટેડ, ઉત્પાદકીય એકમમાં વસ્તુ 'S'ના ઉત્પાદનમાં 15
આડપેદાશ 'P' અને 'M' નું ઉત્પાદન થાય છે.

સંયુક્ત ખર્ચાઓ	રકમ રૂ.
માલસામગ્રી	42,500
મજૂરી	45,000
પરોક્ષ ખર્ચાઓ	37,500

અલગ ખર્ચાઓ નીચે મુજબ છે :

વિગત	'S' (Rs.)	'P' (Rs.)	'M' (Rs.)
માલસામગ્રી	12,500	6,000	7,000
મજૂરી	9,500	8,000	10,000
પરોક્ષ ખર્ચાઓ	7,500	2,000	2,750
	29,500	16,000	19,750
વેચાણ કિંમત	1,50,000	1,00,000	75,000
અંદાજીત નફો (વેચાણ પર)	40%	30%	25%

નફો કમાવવા માટે વેચાણ વૃદ્ધિ અને જાહેરાત મુંબેશ કરી હતી.
સંયુક્ત ખર્ચાઓની ફાળવણી દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

- 4 (અ) એક ફેક્ટરીના પડતર પત્રકોમાં જોબ નં. 107 માટે નીચેની વિગતો 10
લેવામાં આવેલ છે.

માલસામાન ..... રૂ. 9,000

મજૂરી :

વિભાગ 'S' 150 કલાકો @ રૂ. 6 પ્રતિ કલાક

વિભાગ 'R' 90 કલાકો @ રૂ. 5 પ્રતિ કલાક

વિભાગ 'Q' 60 કલાકો @ રૂ. 3 પ્રતિ કલાક

વિભાગ 'P' 30 કલાકો @ રૂ. 2 પ્રતિ કલાક

ચલિત પરોક્ષ ખર્ચનો અંદાજ નીચે પ્રમાણે છે :

ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ	'S' (Rs.)	'R' (Rs.)	'Q' (Rs.)	'P' (Rs.)
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ	12,000	10,000	6,000	800
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ	12,000	8,000	4,000	400
વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચ	6,000	4,500	2,000	300

મજૂરી કલાકો નીચે પ્રમાણે છે :

'S' 5,000 કલાકો

'R' 4,500 કલાકો

'Q' 3,000 કલાકો

'P' 500 કલાકો

સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ 17,000 સામાન્ય કલાકો માટે રૂ. 85,000 અંદાજીત છે.

તમારે જોખ નં. 107ની પડતર અને વેચાણ કિંમત, નફો વેચાણના 25% મળી રહે તે પ્રમાણે નક્કી કરવાની છે.

(બ) જોખ પડતર પદ્ધતિના ફાયદાઓ સમજાવો.

5

અથવા

4 (અ) જોખ નં. 520 પરથી નીચેની માહિતી મળેલ છે :

10

વિગત	રૂ.
માલસામાન	11,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી :	
- વિભાગ 'અ' : 160 કલાકો @ રૂ. 20 પ્રતિ કલાક	
- વિભાગ 'બ' : 120 કલાકો @ રૂ. 20 પ્રતિ કલાક	
- વિભાગ 'ક' : 80 કલાકો @ રૂ. 20 પ્રતિ કલાક	7,200
	18,200
ઉમેરો : 25% ખર્ચાઓ	4,550
	22,750

પાછલા વર્ષનું નફા-નુકસાન ખાતું નીચેની માહિતી દર્શાવે છે :

વિગત	રૂ.	વિગત	રૂ.
માલસામાન વપરાશ	24,00,000	વેચાણ	40,00,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી :			
વિભાગ :			
અ 1,60,000			
બ 1,92,000			
ક 1,28,000	4,80,000		
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચા :			
અ 80,000			
બ 1,44,000			
ક 32,000	2,56,000		
કાર્યો નફો	8,64,000		
	40,00,000		40,00,000
વેચાણ ખર્ચા	3,13,600	કાર્યો નફો	8,64,000
ચોખ્ખો નફો	5,50,400		
	8,64,000		8,64,000

સરેરાશ મજૂરી દર પ્રતિ કલાક ત્રણેય વિભાગોના સમાન છે.

તૈયાર કરો :

- (1) જોબ પડતર પત્રક
- (2) પાછલા વર્ષના આંકડાઓ ધ્યાનમાં લઈ પુનઃ પડતરની ગણતરી.
કારખાના પડતરને આધારે વેચાણ કિંમત ગણો.
- (3) વેચાણ પર 16.67% નફો મળી રહે તે પ્રમાણે વેચાણ કિંમત.

(બ) બેચ પડતર પદ્ધતિના ઉપયોગો જણાવો.

5

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Necessary calculations are a part of answer.
(2) Figures to the right side indicate marks.

- 1 From the books of Om Shanti Limited for the year 2018 **20**
following details are available. From this prepare Statement
of cost for the year 2018 and estimated Cost Statement for
year 2019 :

Particulars	Rs.
Direct Materials	2,40,000
Direct Wages.....	1,80,000
Direct Expenses	20,000
Factory overheads (40% variable).....	30,000
Office expenses (fixed)	10,000
Selling expenses (50% fixed)	20,000

During the year 2018, 2000 Transistors are produced and sold. Selling price per unit is Rs. 280.

During the year 2019, production and sales are estimated at 3,000 Transistors. The additional information is as under :

- (1) Direct wages per unit will be reduced by 20%.
- (2) Fixed factory overheads will increase by Rs. 3,000.
- (3) Fixed office and fixed selling expenses will increase by 20%.
- (4) 20% profit is estimated on sales.

OR

- 1 Shyam Limited manufactures two products named Sun and Moon. Details for the year ended on 31-3-2019 were as under : 20

Particulars	Rs.
Direct Materials	9,50,000
Direct Wages	5,20,000
Direct Expenses	1,80,000
Factory Overheads	2,40,000

- (1) Direct material per unit of Sun is three times higher as compared to Moon.
  - (2) Direct labour per unit for Moon is 80% of Sun per unit.
  - (3) Direct expenses per unit of Moon is Rs. 4 and the remaining are for Sun.
  - (4) Factory overheads in both the products per unit are same.
  - (5) Office overheads in both the products are 30% of Prime cost.
  - (6) Selling overheads per unit of Sun is Rs. 12 and Moon is Rs. 9.
  - (7) Production and sales details for the year were as under :
    - (a) Product Sun :Production 10,000 units of which 90% were sold.
    - (b) Product Moon : Production 16,000 units of which 80% were sold.
  - (8) Selling price per unit : Sun Rs. 240 and Moon Rs. 90.
- Prepare cost sheet showing total and per unit cost and profit of both products.

- 2 The Trading & Profit and Loss Account of Ram Limited 20
for the year ending on 31-12-2018 is as under :

Trading & Profit and Loss A/c

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
Materials Consumed	40,000	Sales (2,700 units)	1,00,000
Direct wages	24,000	Closing stock	
Factory overheads	16,000	(10% of production)	8,000
Office expenses	14,000	Interest received	800
Selling and		Dividend received	400
distribution exp.	9,000		
Preliminary expenses			
written off	4,000		
Net Profit	2,200		
	1,09,200		1,09,200

The cost accounts give following information :

- (1) Materials and wages are taken at their cost price.
- (2) Factory overheads are taken at 50% of wages.
- (3) Office overheads at 20% of factory cost.
- (4) Selling and distribution overheads at the rate of Rs. 3 per unit.

Prepare :

- (1) Cost Sheet for the year ending on 31-12-2018
- (2) Reconciliation Statement according to cost accounts and financial accounts.

OR

- 2 The following figures are available from Hem Company Limited's financial accounts for the year ending 31-3-2019: 20

Particulars	Rs.
Direct Material Consumption	1,50,000
Direct Wages	60,000
Factory Overheads	2,28,000
Administrative Overheads	1,50,000
Selling-distribution overheads	2,88,000
Bad debts	12,000
Goodwill written off	6,000
Legal Charges	3,000
Miscellaneous Incomes	30,000
Interest on Current Account (Credit)	6,000
Sales (72,000 units)	4,20,000
Closing stock :	
Finished stock 24,000 units	72,000
Work-in-progress (at prime cost in both books)	48,000

The cost accounts reveal :

- (1) Direct Material consumption Rs. 1,68,000.
- (2) Factory overheads at Rs. 20% on Prime Cost.
- (3) Administrative Overheads at Rs. 3 per unit of production.
- (4) Selling and distribution overheads at Rs. 4 per unit sold.

Prepare :

- (1) Cost Sheet
- (2) Financial Profit and Loss Account
- (3) Reconciliation statement.

- 3 A product passes through two processes before completion in Hem Chemicals Limited. The following are the information related to this : 15

Particulars	Process No. 1	Process No. 2
Raw Materials Introduced (at Rs. 9 per unit)	?	-
Direct Wage (Rs.)	60,000	40,000
Other Expenses (Rs.)	42,000	23,000
Normal Wastage (units)	500	1,000
Sale of Wastage (per unit Rs.)	4	3
Abnormal Wastage Units	1,500	-
Output Transferred :		
- To Godown (units) (at Rs. 20 per unit)	2,000	-
- To Process No. 2 (units)	6,000	-
- To Finished Stock	-	?
Abnormal Gain (units) (at Rs. 36 per unit)	-	500

Normal Wastage in Process No. 1 is 5% of the units introduced in the process.

Prepare :

- (1) Process Accounts
- (2) Abnormal Wastage and Abnormal Gain Accounts.

OR

- 3 During Production of Product 'S', Product 'P' and 'M' are obtained as by-products in Dharti Company Limited's manufacturing unit : 15

Joint costs : Rs.

Materials 42,500

Labour 45,000

Overheads 37,500

Separate costs are as under :

Particulars	'S' (Rs.)	'P' (Rs.)	'M' (Rs.)
Materials	12,500	6,000	7,000
Labour	9,500	8,000	10,000
Overheads	7,500	2,000	2,750
	29,500	16,000	19,750
Sales	1,50,000	1,00,000	75,000
Estimated Profit (on sales)	40%	30%	25%

To increase profit, company had launched publicity and sales promotion campaign. Prepare Statement showing allocation of Joint Costs.

- 4 (a) Following details have been taken from the costing records of a factory for the Job No. 107. 10

Material ..... Rs. 9,000

Wages :

Department - 'S' 150 hours at Rs. 6 per hour

Department - 'R' 90 hours at Rs. 5 per hour

Department - 'Q' 60 hours at Rs. 3 per hour

Department - 'P' 30 hours at Rs. 2 per hour

Variable overheads for these four departments were estimated as follows :

Variable Overheads	'S' (Rs.)	'R' (Rs.)	'Q' (Rs.)	'P' (Rs.)
Factory overheads	12,000	10,000	6,000	800
Office overheads	12,000	8,000	4,000	400
Selling overheads	6,000	4,500	2,000	300

Labour hours are as under :

'S' 5,000 hours

'R' 4,500 hours

'Q' 3,000 hours

'P' 500 hours

Fixed overheads estimated Rs. 85,000 for 17,000 normal working hours.

You are required to calculate the cost of the Job No. 107 and selling price of the job to get 25% profit on selling price.

- (b) Explain advantages of Job Costing System. 5

OR

- 4 (a) Following details have been taken from the costing records of a factory for the year the Job No. 520. 10

Particulars	Rs.
Materials	11,000
Direct Wages :	
- Department 'A' : 160 hours at Rs. 20 per hour	
- Department 'B' : 120 hours at Rs. 20 per hour	
- Department 'C' : 80 hours at Rs. 20 per hour	7,200
	18,200
Add : 25% for expenses	4,550
	22,750

Analysis for the Profit and Loss Account for the previous year shows the following :

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
Materials used	24,00,000	Sales	40,00,000
Direct wages :			
Dept. A 1,60,000			
Dept. B 1,92,000			
Dept. C <u>1,28,000</u>	4,80,000		
Factory overheads :			
Dept. A 80,000			
Dept. B 1,44,000			
Dept. C <u>32,000</u>	2,56,000		
Gross Profit	8,64,000		
	40,00,000		40,00,000
Selling Expenses	3,13,600	Gross Profit	8,64,000
Net profit	5,50,400		
	8,64,000		8,64,000

It is also noted that average hourly labour rates for the three departments are same.

Prepare :

- (1) Job Cost Sheet
- (2) Calculate revised cost using the actual figures for the previous year as the basis. Calculate selling expenses taking factory cost as basis.
- (3) Selling price to get a profit of 16.67% on sales.

(b) State the uses of Batch Costing.

5